

Valeria Parrella

Visat núm. 19

(abril 2015)

per *Amaranta Sbardella*

La llengua i l'escriptura de Valeria Parrella s'esmunyen entre els baixos del barri espanyol de Nàpols, s'enfilen per les hores de Piazza Bellini, arriben fins a Posillipo entre les paradetes de peix, s'aturen davant d'aquell mar que «no banya» la ciutat, com afirmava una altra famosa escriptora napolitana, Anna Maria Ortese. N'engrapen els habitants, els fan giravoltar en una dansa frenètica, caòtica, de vegades estàtica, i després els acompanyen fins a la platea dels lectors, tornant a la recerca d'una nova intensitat i d'un entusiasme renovat.

«Estic bloquejat.»

«Què vols dir?»

«M'agradaria avançar.»

«Busca't un futur.»

«No, vull buscar-me un present.»

«Doncs escriu al present.»

«Però vinc d'un present que s'acaba d'esgotar.»

«Busca't un espai en blanc.»

Lo spazio bianco, Valeria Parrella

El llenguatge —afirma l'autora en diverses entrevistes— és un instrument per identificar no tant el lloc, tot i que s'hi reconeix prou en els seus angles i els seus personatges, sinó l'arma que ha d'empunyar en favor de la imaginació i contra la ignorància, l'empobriment intel·lectual, moral i cívica de qui el posseeix. La recerca d'això i per a això esdevé, per tant, un moment compartit que va més enllà dels límits geogràfics i de les connotacions, un moment dedicat a evocar i denunciar, nomenar i reconèixer.

Els personatges de Valeria Parrella sovint són d'origen napolità, amb la seva càrrega secular de mèrits i angoixes, i alhora figures universals, estàtues afligides i imponents de cada època i de cada temps, reelaboracions quotidianes dels mites més eternals. Una mare que combat per l'acceptació del fill minusvàlid s'assembla a Hèrcules, i és més forta precisament perquè forma part d'una realitat que de vegades sembla que supera la ficció i la fabulació.

La jove escriptora, nascuda a Torre del Greco el 1974, explora l'horitzó de les dones en lluita contra el propi destí, combatives, abatudes, determinades i complexes. Dones en les quals, intuïm, l'autora s'hi reconeix sempre; dones que constitueixen un llenguatge compartit; dones de Nàpols, però

alhora de la cultura i de tot el món. N'indaga les misèries i les incerteses, els punts de força i les debilitats.

La fragmentació hàbil de l'univers femení ja era palesa en les pàgines de la primera producció, *Mosca più balena* (2003), una antologia de contes breus en la qual s'alternen personatges amb diverses ambicions: qui busca feina en un món precari; qui busca el rescat i l'afirmació en un context de criminalitat; qui persegueix la moda i el luxe als baixos fons sense sortida. Al centre d'aquestes narracions hi trobem homes caòtics i vius, però sobretot dones, obstinades, tenaces.

Si ens aturem al segon recull, *Per grazia ricevuta* (2005), hi trobem transportistes de droga, galeristes i també figures corrents, com nosaltres, que afronten cada dia les incerteses i els desitjos amb ironia i coratge.

Mentre a les primeres obres, antologies de narrativa breu, els personatges formaven un cor viu i acolorit, en les novel·les, les protagonistes són heroïnes en una escenografia, sempre napolitana, de misèries i d'injustícies, de lluites i reivindicacions. *Lo spazio bianco* (2008) descriu l'espera d'una mare, professora d'italià per a adults, que cada dia, d'ençà del naixement prematur de la filla, viu als limbs de la incertesa i de l'angoixa. *Lettera di dimissione* (2011) repassa la consciència autobiogràfica, amorosa i laboral d'una dramaturga jove forçada a rendir-se, a presentar la dimissió, davant dels embolics de poder que s'amaguen als meandres de la gestió política de la cultura. Finalment, *Tempo di imparare* (2014) reprèn el tema de la maternitat, i explora els fracassos i els triomfs de la quotidianitat d'una mare amb un fill discapacitat.

Les protagonistes assumeixen a poc a poc la consciència dels punts forts propis, dels obstacles que les envolten, però també del patiment de la resta que pot ajudar-les a afrontar el dia a dia amb un somriure. No és casualitat que siguin escriptores, professores de llengua italiana, i que insisteixin en el poder educatiu i cívic de la paraula, mitjançant la qual el seu dolor es transforma en testimoni i en advertència d'un món més just en el qual simplement l'acte de prendre consciència és l'arma de la lluita social i política. De l'alliberament.

Aquesta lluita es fa visible en dos textos teatrals importants de l'autora, delerosa de la llibertat de decisió. Una tria d'amor, com s'esdevé a *Ciao maschio* (2009), en què una dona adulta combat verbalment cos a cos amb els espectres i les veus dels homes que l'han acompanyat durant la vida. Sobretot, però, decisions de vida, com a *Antigone* (2012), reelaboració agra del mite grec. Antígona és a la presó, aïllada, oprimida, culpable d'haver desconnectat el seu germà, Polinices, ferit de guerra, de la màquina que el mantenia des de feia anys en coma artificial. La mutabilitat de la significació del mite de Sòfocles serveix a Parrella d'instrument per posar l'accent en les dures condicions de les presons —unes condicions que l'autora coneix per la pròpia militància activa en aquests espais— i en el l'acarnissament terapèutic que s'hi desenvolupa, un argument al centre de nombrosos debats a Itàlia.

La responsabilitat davant la vida, doncs, i davant la llibertat són temes que s'expressen fins al grau màxim a *Antigone*, però que constitueixen els fonaments de tota la producció de Parrella. Són pilars que guien les protagonistes, dones humils forçades a erigir-se com a heroïnes davant de la simple i desarmant duresa de l'existència. Dones que, cada dia, com la mare d'Arturo a *Tempo di imparare*, porten a la carpeta o a la bossa de mà un casc per defensar-se i una poma per alimentar.

Traduït per Sara Serrano Valenzuela